

OMMAVIY SPORT - SOG‘LOMLASHTIRISH TADBIRLARINING JAMIYATDA SOG‘LOM TURMUSH TARZINI TA’MINLASHDAGI O‘RNI

Tojiyev Ulug‘bek Mamadiyor o‘g‘li

Oriental universiteti Samarqand kampusi, jismoniy madaniyat kafedrası o‘qituvchisi
ulug‘bektojiyev@gmail.com

Annotatsiya: Maqolada ommaviy sport - sogdomlashtirish tadbirlarining jamiyat a‘zolari uchun sog‘lom turmush tarzini ta‘minlab ber ishdagi ahamiyati xususida fikr yuritilgan. Hamda mamlakatimizda sog‘lom va barkamol avlodni voyaga yetkazish davlat siyosatining ustuvor yo‘nalishlaridan biri bo‘lib, amalga oshirilayotgan chora-tadbirlar haqida ham so‘z boradi.

Kalit so‘zlar: O‘zbekiston Respublikasi, jismoniy tarbiya, sport, ommaviy sport, sport sogdomlashtirish, milliy sport bayramlari, sport turlari, jamoalar, tashkil etish, sport musobaqalari, ommaviy jismoniy tarbiya tadbirlari, “maktab ligasi”, “talabalar ligasi”, iste’dodli yosh sportchilar.

РОЛЬ ОБЩЕСТВЕННОГО СПОРТА И МЕРОПРИЯТИЙ ПО ОХРАНЕ ЗДОРОВЬЯ В ОБЕСПЕЧЕНИИ ЗДОРОВОГО ОБРАЗА ЖИЗНИ В ОБЩЕСТВЕ

Аннотация: В статье рассматривается важность массовых спортивных и оздоровительных мероприятий для обеспечения здорового образа жизни членов общества. Также обсуждаются меры, принимаемые для воспитания здорового и гармоничного поколения в нашей стране, что является одним из приоритетных направлений государственной политики.

Ключевые слова: Республика Узбекистан, физическое воспитание, спорт, массовый спорт, спорт и оздоровление, национальные спортивные праздники, спорт, команды, организация, спортивные соревнования, массовые мероприятия по физическому воспитанию, «школьная лига», «студенческая лига», талантливые молодые спортсмены.

PUBLIC SPORTS - HEALTHY EVENTS FOR A HEALTHY LIFESTYLE IN SOCIETY PLACE IN SUPPLY

Annotation: The article discusses the importance of public sports and wellness events in providing a healthy lifestyle for members of society. In our country, raising a healthy and well-rounded generation is one of the priorities of state policy. measures are also mentioned.

Key words: Republic of Uzbekistan, physical education, sports, mass sports, sports rehabilitation, national sports holidays, sports, teams, organization, sports

competitions, mass physical education activities, "school league", "students league", talented young athletes.

O‘zbekiston Respublikasida jismoniy tarbiya va sportni 2025- yilgacha rivojlantirish konsepsiyasining maqsadli ko‘rsatkichlariga ko‘ra O‘zbekiston Respublikasida jismoniy tarbiya va sportni 2025-yilgacha rivojlantirish konsepsiyasini 2020-yilda amalga oshirish bo‘yicha “Yo‘l xaritasi” ishlab chiqilgan va Respublika tuman (shahar)larni ustuvor, istiqboldagi, rivojlanayotgan sport turlariga ixtisoslashtirish tasdiqlangan. Konsepsiyada nazarda tutilgan maqsadli ko‘rsatkichlar va asosiy yo‘nalishlar har yili O‘zbekiston Respublikasi Jismoniy tarbiya va sport vazirligining asoslangan hisob-kitoblariga ko‘ra ushbu tadbirlarni moliyalashtirish uchun ajratilgan budjet mablagdari doirasida Vazirlar Mahkamasi tomonidan tasdiqlanadigan “Yo‘l xaritasi” orqali bosqichma-bosqich amalga oshirilishi belgilangan. Jismoniy tarbiyaning ahamiyati, uning qiymati, bolalar salomatligi bilan chambarchas bogdiq hamda o‘quvchilarning harakat faolligini oshiruvchi vosita sifatida qaraladi. Jismoniy tarbiyaning rivojlanishi ommaviy sport tadbirlarini o‘tkazish bilan bevosita bogdiq. Ommaviy sport tadbirlariga turli xil sport musobaqalari, estafetalar, harakatli o‘yinlar kiradi. Bunday o‘yinlar, bayramlar qadim zamondan o‘tkazilib kelingan. Masalan, har yili respublikamizda o‘tkaziladigan milliy sport bayramlari, O‘zbekiston Respublikasi mustaqillik davrida tiklana boshladi va yildan yilga uning keng ommaviyligi oshib bormoqda. Mashg‘ulotlardan tashqari o‘tkaziladigan sport tadbirlari, bayramlar o‘quvchilarning harakat faolligini oshiradi, bolalar organizmiga ijobiy ta’sir ko‘rsatadi hamda ularning faol dam olishiga imkoniyat yaratadi. Shuning uchun ham bunday tadbirlar bugungi kunda jismoniy tarbiyaning eng dolzarb masalalaridan biriga aylandi. Chunki bu o‘tkaziladigan tadbirlar yoshlarning harakat faolligini oshirishga imkoniyat yaratadi. O‘zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 2018-yil 16-iyuldagi “Davlat ta’lim muassasalari huzurida sport klublarini tashkil etish chora-tadbirlari to‘g‘risida”gi 542-sonli Qarorining mazmuni va mohiyati Qarorning maqsadi-o‘quvchi yoshlar va talabalarning jismoniy tarbiya va sport bilan muntazam shug‘ullanish tizimini takomillashtirish, iste’dodli yoshlarni saralab olish va sport turlari bo‘yicha milliy terma jamoalar zaxirasini shakllantirish, shuningdek, sportchilarni tibbiy ta’minlash ishlarini tashkil etishdan iborat qilib belgilangan.

Qarorning 3-bandida. Quyidagilar sport klublarining asosiy vazifalari etib belgilangan:

- o‘quvchilar va talabalar o‘rtasida sogdom turmush tarzini shakllantirish hamda jismoniy tarbiya va sportni keng targ‘ib qilish, ularning muntazam ravishda jismoniy tarbiya bilan shug‘ullanishlari uchun shart-sharoitlar yaratish;

- o‘quvchilar va talabalar o‘rtasida sport turlari bo‘yicha jamoalar tashkil etish, ular o‘rtasida turli sport musobaqalari va ommaviy jismoniy tarbiya tadbirlarini, xususan, “maktab ligasi”, “talabalar ligasi” tashkil etish orqali iste’dodli yosh sportchilarni aniqlash;

2. O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining "Jismoniy tarbiya va sport sohasida kadrlar tayyorlash tizimini takomillashtirish va ilmiy salohiyatni oshirish

choratadbirlari to'g'risida" PQ-4877-son qarori. 3.11.2020.

- umumta'lim maktablarida-o'quvchilar orasidan jismoniy tarbiya o'qituvchilarini jalb qilgan holda iste'dodli yoshlarni saralab olish (seleksiya) hamda bolalar va o'smirlar sport maktablari sport zaxirasini shakllantirish, sport musobaqalarida ishtirok etish uchun sport to'garaklari bo'yicha haftasiga kamida 4 soatdan sinfdan tashqari sport to'garaklari mashg'ulotlarini tashkil etish;

- jismoniy tarbiya va sport jarayoniga mashg'ulotlar otkazish uchun malakali trenerlar va mutaxassislarni jalb etish, shuningdek, ilg'or tajribani joriy qilish.

Yurtimizda sogdom va barkamol avlodni voyaga yetkazish davlat siyosatining ustuvor yo'nalishlaridan biri bodib, millat genofondini asrash, oilada, jamiyatda sogdom turmush tarzini shakllantirish, sport turida yuqori natija kodsata oladigan qobiliyatli, iste'dodli sportchilarni qidirib topish, sport turlarini rivojlantirish hamda ulaming ommaviyligini oshirish, iqtidorli sportchilarni saralash va yuqori malakali murabbiylarni tayyorlash, sport inshootlari quvvatidan todiq va samarali foydalanishni yodga qo'yishdan iboratdir.

Sport tadbirlari - sport musobaqalarini, o'quv-mashq jarayonini va sportchilar ishtirokida sport musobaqalariga tayyorgarlik ko'rish bo'yicha boshqa tadbirlarni o'z ichiga oladigan tadbirlar.

O'zbekiston Respublikasi Jismoniy tarbiya va sport vazirligi tizimidagi sport maktablari o'quvchi-sportchilari o'rtasida "Bolalar sport o'yinlari"ni o'tkazish orqali iqtidorli sportchilarni aniqlash va yoshlar terma jamoalariga zaxira yaratish hamda oliy ta'lim muassasalari talabalari o'rtasida "Talabalar sport o'yinlari"ni tashkil etish natijasida talabalarni sport bilan muntazam shug'ullanishga jalb etish; aholining keng qatlamlari, jumladan, umumta'lim maktabi o'quvchilari, professional va oliy ta'lim muassasalari o'quvchi va talabalari o'rtasida jismoniy tarbiyani ommalashtirish, ular orasida iqtidorlilarini aniqlash maqsadida "Umumta'lim maktab sporti" festivali, "Jismoniy tayyorgarligi rivojlangan muassasa" ko'rik-tanlovini bosqichma-bosqich (tuman/shahar, hudud, respublika) o'tkazish tizimini ishlab chiqish va jismoniy tayyorgarlik darajasi rivojlangan eng yaxshi umumta'lim maktabi, professional va oliy ta'lim muassasasi nominatsiyasini joriy etish; milliy sport turlarini rivojlantirish va ommaviyligini oshirish, ularni Osiyo va Olimpiya o'yinlari dasturlariga kiritish bo'yicha tizimli chora-tadbirlarni amalga oshirish nazarda tutilgan. Ta'lim, sogdigni saqlash, jismoniy tarbiya va sportga alohida e'tibor berildi. Aholining sogdigini yaxshilash, yosh o'quvchi- talabalarning jismoniy rivojlanishi, ishchilar va ziyolilarning ish qobiliyatini va samaradorligini oshirish kabi masalalarga e'tibor kuchaytirildi. Borayotgan xalqaro talablar va zamonaviy standartlarni hisobga olgan holda iqtidorli sportchilarning qobiliyatini rivojlantirish kabi muhim yo'nalish ham e'tibordan chetda qolmadi. Shu bilan birga, hayotni kengaytirish va uning sifatini oshirish, sogdom turmush tarzini targdb qilish orqali sogdom avlodni tarbiyalash, ham professional sportchilar, ham butun mamlakat aholisi uchun sport uchun sharoit yaratish masalalari ustuvor masalalar bodib qoldi. Hozirgi kunda dunyo davlatlari o'rtasidagi munosabatlar sport va intellektual qobiliyatlarni, inson salohiyatini va millat resurslarini namoyish etishda namoyon bodmoqda.

Rivojlanishning barcha jabhalarida tobora o'sib borayotgan global raqobatsharoitida bugungi kunda dunyoning har bir mamlakati inson kapitali sifatini oshirish zarurati bilan duch kelmoqda, bu millat salomatligini - aqliy, jismoniy, ma'naviy va intellektualni saqlashga yondashuvlarni tubdan qayta ko'rib chiqishni, barcha aholining jismoniy sog'dig'dni mustahkamlash to'g'risida doimiy g'amxo'rlikni talab qiladi. O'zbekiston Respublikasida jismoniy tarbiya va aholining turmush darajasining yuqori darajasiga erishish bu strategik vazifani mamlakatni barqaror rivojlantirishni amaliy amalga oshirish doirasidagi muhim shartdir.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining "O'zbekiston Respublikasida jismoniy tarbiya va sportni yanada takomillashtirish va ommalashtirish chora-tadbirlari to'g'risida" i PF-5924-son farmoni. 24.01.2020.
2. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining "Jismoniy tarbiya va sport sohasida kadrlar tayyorlash tizimini takomillashtirish va ilmiy salohiyatni oshirish chora-tadbirlari to'g'risida" PQ-4877-son qarori. 3.11.2020.
3. Orziqulov R. Sog'lom turmush tarzi asoslari (Valeologiya). «O'zbekiston milliy ensiklopediyasi» Davlat ilmiy nashriyoti. Toshkent.2009.
4. Rahmonov A. Sog'lom turmush tarsi tarbiya vositasi.Fan va texnologiyalar nashriyoti.Toshkent.2012.
5. Tursunaliev I. [va boshq.]. Biz — sog'lom turmush tarzi tarafdorimiz!: Uslubiy tavsiyanoma // Toshkent: XK "Umid Design". 2021.- 44 b.
6. M.A.Aslova. Ta'lim jarayonida xarakatli uyinlardan foydalanish. Nomzodlik dissertatsiyasi. Navoiy -2008. 155 b. B: 14.